

„Ja i książka”

PROGRAM WYCHOWAWCZO-CZYTELNICZO-JĘZYKOWY PUBLICZNA SZKOŁA PODSTAWOWA NR 2 IM. JANA PAWŁA II W SZYDŁOWCU

*Kochajcie książki. One ułatwią
Wam życie,
po przyjacielsku pomogą
zorientować się w pstrzej
i burzliwej gmatwaninie myśli,
uczuć i zdarzeń. One nauczą Was
szanować człowieka i samych
siebie, one uskrzydlą rozum i
serce uczuciem miłości dla
świata, dla człowieka.*

Maksym Gorki

WSTĘP

Program wychowawczo-czytelniczo-językowy „Ja i książka” przeznaczony jest dla klasy 5a w Publicznej Szkole Podstawowej nr 2 im. Jana Pawła II w Szydłowcu, zwanej dalej klasą innowacyjną, na rok szkolny 2018/2019 i kolejno dla uczniów tej klasy na lata szkolne 2019/2020 (kl. VI), 2020/2021 (kl. VII) i 2021/2022 (kl. VIII). Ww. program powstał w wyniku obserwacji poczynionej przez wychowawcę klasy innowacyjnej, który zaobserwował problemy natury komunikacyjnej, interpersonalnej, osobistej oraz wychowawczej u swoich podopiecznych. Ponadto, „dzieci rozczytane odznaczają się lepszą pamięcią, szybszym kojarzeniem faktów, nie mówiąc już o większym zasobie wiadomości rzeczowych oraz językowo-słownikowych”.

Program realizowany jest w oparciu o pozycje książkowe biblioteki szkolnej, biblioteczki w sali języka angielskiego oraz z zasobów własnych autorki programu.

Projekt wychowawczo-czytelniczo-językowy „Ja i książka” w swej nazwie zawiera główne punkty, które będą realizowane przez wychowawcę klasy 5a na zajęciach z wychowawcą. Jego celem nadrzędnym jest wsparcie procesu wychowawczego młodego człowieka w szkole z wykorzystaniem książek i zawartych w nich pozytywnych treści (porady, pozytywne wzorce osobowe, właściwe wartości, sposoby radzenia sobie z trudnościami, zasady savoir-vivre’u, zdrowe nawyki, prawidłowe odżywianie się, itp.). Tworząc program wychowawczo-czytelniczo-językowy wychowawca klasy wziął pod uwagę trudny okres w rozwoju dzieci w klasie 5a, tj.:

- okres przejścia z etapu dzieciństwa do etapu bycia nastolatkiem,
- pojawienie się pierwszych zauroczeń, miłości
- problemy dzieci z właściwym określeniem siebie, swojego miejsca w grupie rówieśniczej
- chęć bycia akceptowanym, dostrzeżonym, „lubianym” przez rówieśników
- pragnienie uzyskania idealnego wyglądu (odchudzanie i zaburzenia odżywiania się, szukanie wzorców osobowych na portalach społecznościowych, na stronach internetowych, w mediach, w prasie, itp.),
- chęć wsparcia rodziców wychowanków w ich procesie wychowawczym – konflikt pokoleń, zaburzone relacje rodzinne, rodziny niepełne i dysfunkcyjne.

Kolejnym punktem programu jest popularyzowanie czytelnictwa, tj

- czytanie dla siebie oraz czytanie dla rówieśników,

- zachęcenie dzieci do sięgania po książki jako alternatywy do spędzania czasu z urządzeniami typu telefon komórkowy, komputer czy konsole,
- usprawnienie umiejętności głośnego i cichego czytania w języku polskim i angielskim,
- organizowanie zajęć z wychowawcą na bazie wybranych pozycji książkowych z biblioteki szkolnej, biblioteczki sali języka angielskiego oraz z własnych zasobów autorki programu,
- rozwijanie umiejętności dyskusowania, słuchania, analizowania postaw, krytyki oraz wymiany poglądów i opinii, szacunku wobec opinii innych, szukanie „dobrych” rozwiązań w sytuacjach problemowych, rozmawiania ze sobą na przerwach, poza szkołą, w sieci, itp.,
- wzbogacenie słownictwa młodego człowieka,
- integrowanie społeczności klasowej,
- promowanie metody projektów.

Ww. program to także nawiązanie do charakteru klasy 5a – klasa innowacyjna z poszerzonym programem nauczania języka angielskiego. Program „*Ja i książka*” ma za zadanie wesprzeć naukę języka angielskiego w klasie 5a. Wychowawca klasy wybrał pozycje książkowe w języku angielskim, które są dobrane do poziomu zaawansowania językowego uczniów oraz prezentują treści wychowawcze.

Obserwacje nauczycieli potwierdzają fakt, że czytanie rozwija uczy i wszechstronnie kształtuje wewnętrzny świat dziecka, a odpowiednio dobrana literatura pomaga budować system wartości i wskazuje życiowe priorytety. Dlatego program „**Ja i książka**” podzielony został na działania tematyczne: *Ja i savoir-vivre, Ja i historia, Ja i podróże, Ja i zdrowie* oraz *Ja i język angielski*.

Program „*Ja i książka*” to dobra praktyka w Publicznej Szkole Podstawowej nr 2 im. Jana Pawła II w Szydłowcu w kształtowaniu kompetencji kluczowych wytyczonych przez Radę Europy. Kompetencje kluczowe stanowią ważny czynnik rozwoju społecznego zarówno dzieci, młodzieży jak i dorosłych. Przygotowują do dojrzałego, odpowiedzialnego zwłaszcza zawodowego życia, zatem muszą być odpowiednio wcześnie wprowadzone i utrwalone. W myśl kształcenia zasad kompetencji kluczowych program „*Ja i książka*” nie wyklucza wykorzystania technologii teleinformatycznej w procesie dydaktyczno-wychowawczym, a stara się ją wdrożyć jako jedną

z metod usystematyzowania przeczytanych treści, poznania świata, uporządkowania wiedzy, potwierdzenia faktów i sposobu przedstawienia własnych przemyśleń, czy też przeczytanych i usłyszanych treści. Projekt zakłada korzystanie z elementów TIK w procesie dydaktyczno-wychowawczym na każdym etapie rozwoju uczniów - filmy na platformach (np. youtube), strony www, audiobooki, ćwiczenia online, itp.

- kompetencje kluczowe realizowane w czasie pracy z programem to:
porozumiewanie się w języku ojczystym;
- porozumiewanie się w językach obcych;
- umiejętność uczenia się;
- kompetencje społeczne i obywatelskie;
- podejmowanie inicjatyw, kreatywność i przedsiębiorczość;
- świadomość i ekspresja kulturalna.

Ww. kompetencje uwzględnione w programie „Ja i książka” realizowane są na płaszczyznach wiedzy, umiejętności praktycznych i postawy.

Program wychowawczo-czytelniczo-językowy wychodzi naprzeciw potrzebie wsparcia dzieci i ich rodziców w etapie dorastania młodego człowieka. Projekt zakłada wychowanie człowieka do umiejętnego radzenia sobie w sytuacjach problematycznych, dyskusowania, ładnego wypowiedzenia się oraz częstszego sięgania po książkę jako wsparcia lub alternatywę do urządzeń telekomunikacyjnych. Program zaszczerpia, pobudza i rozwija zamiłowanie do czytania, co oddziałuje na holistyczny rozwój dziecka, wprowadzając spokój, ład i higienę myślenia i działania. „Czytanie to zjawisko złożone i wieloaspektowe i obejmuje wielorakie relacje między książką a czytelnikiem, w skład których wchodzi procesy natury psychicznej, społecznej, kulturowej, literackiej, wychowawczej i komunikacyjnej”.¹

CZAS TRWANIA: od XI.2018r. do VI.2022r.

ZAŁOŻENIA I PODSTAWY PROGRAMOWE:

W trosce o wychowanie moich podopiecznych, poprawę stanu czytelnictwa w naszej szkole zamierzam podjąć działania opierające się na przedsięwzięciu adresowanym do uczniów

---

¹ „Za” ROLA CZYTANIA W ŻYCIU CZŁOWIEKA”, Dorota Lubińska (www.gim.sierpc.pl/pliki/publ5.doc)

z klas 5a. Program wpisuje się w podstawowe kierunki realizacji polityki oświatowej państwa w roku szkolnym 2018/2019 ogłoszone przez MEN. Głównymi celami programu jest wspomaganie właściwego wychowania dzieci do prawidłowego funkcjonowania w społeczności uczniowskiej i lokalnej oraz promocja książki, czytania w języku polskim i angielskim oraz zintensyfikowanie i urozmaicenie pracy na zajęciach z wychowawcą jako czasu rozwijającego umiejętność czytania, słuchania, wyciszenia się oraz dyskusowania na podstawie książki.

Zajęcia z wychowawcą to lekcja, gdzie szczególnie należy zadbać o wszechstronne rozwój ucznia, jego właściwą postawę społeczną, zdrowie, wiedzę. Program ukierunkowany jest na kształcenie i tworzenie zasad w oparciu o treści z „dobrej” i wartościowej literatury.

Program czytelniczo-językowy „**Ja i książka**” realizowany jest w oparciu o zagadnienia z nowej podstawy programowej kształcenia ogólnego w klasach szkoły podstawowej:

Preambuła podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej -
Kształcenie ogólne w szkole podstawowej ma na celu:

- 1) wprowadzanie uczniów w świat wartości, w tym ofiarności, współpracy, solidarności, altruizmu, patriotyzmu i szacunku dla tradycji, wskazywanie wzorców postępowania i budowanie relacji społecznych, sprzyjających bezpiecznemu rozwojowi ucznia (rodzina, przyjaciele);
- 2) wzmacnianie poczucia tożsamości indywidualnej, kulturowej, narodowej, regionalnej i etnicznej;
- 3) formowanie u uczniów poczucia godności własnej osoby i szacunku dla godności innych osób;
- 4) rozwijanie kompetencji, takich jak: kreatywność, innowacyjność i przedsiębiorczość;
- 5) rozwijanie umiejętności krytycznego i logicznego myślenia, rozumowania, argumentowania i wnioskowania;
- 6) ukazywanie wartości wiedzy jako podstawy do rozwoju umiejętności;
- 7) rozbudzanie ciekawości poznawczej uczniów oraz motywacji do nauki;
- 8) wyposażenie uczniów w taki zasób wiadomości oraz kształtowanie takich umiejętności, które pozwalają w sposób bardziej dojrzały i uporządkowany zrozumieć świat;
- 9) wspieranie ucznia w rozpoznawaniu własnych predyspozycji i określaniu drogi dalszej edukacji;

- 10) wszechstronny rozwój osobowy ucznia przez pogłębianie wiedzy oraz zaspokajanie i rozbudzanie jego naturalnej ciekawości poznawczej;
- 11) kształtowanie postawy otwartej wobec świata i innych ludzi, aktywności w życiu społecznym oraz odpowiedzialności za zbiorowość;
- 12) zachęcanie do zorganizowanego i świadomego samokształcenia opartego na umiejętności przygotowania własnego warsztatu pracy;
- 13) ukierunkowanie ucznia ku wartościom.

Program rozwija najważniejsze umiejętności w ramach kształcenia ogólnego w szkole podstawowej:

- 1) sprawne komunikowanie się w języku polskim oraz w językach obcych nowożytnych;
- 2) sprawne wykorzystywanie narzędzi matematyki w życiu codziennym, a także kształcenie myślenia matematycznego;
- 3) poszukiwanie, porządkowanie, krytyczna analiza oraz wykorzystanie informacji z różnych źródeł;
- 4) kreatywne rozwiązywanie problemów z różnych dziedzin ze świadomym wykorzystaniem metod i narzędzi wywodzących się z informatyki, w tym programowanie;
- 5) rozwiązywanie problemów, również z wykorzystaniem technik mediacyjnych;
- 6) praca w zespole i społeczna aktywność;
- 7) aktywny udział w życiu kulturalnym szkoły, środowiska lokalnego oraz kraju.

Program realizuje także zagadnienia z nowej podstawy programowej następujących przedmiotów:

- **Język polski**
- **Historia**
- **Biologia**
- **Geografia**
- **Język angielski**

CELE SZCZEGÓŁOWE:

1. Popularyzowanie czytelnictwa w języku polskim i angielskim w klasie innowacyjnej
2. Wyrabianie nawyków: słuchania, prawidłowej intonacji i wymowy, dyskusji, krytyki, wymiany opinii i poglądów, wzbogacania słownictwa, ćwiczenia pamięci, pracy w grupie, itp.

3. Pomaganie uczniom w kształceniu zasad *savoir-vivre*'u, zdrowego stylu życia, oraz poszukiwaniu autorytetów wśród postaci historycznych, poznaniu innych kultur, literatury i geografii
4. Przygotowanie do poszukiwania potrzebnych informacji i materiałów
5. Popularyzowanie pracy metodą projektów w oparciu o przeczytane książki oraz z wykorzystaniem niektórych elementów TIK
5. Rozwijanie sprawności umysłowych i umiejętności twórczych
6. Budowa poczucia własnej wartości
7. Rozwijanie sprawności językowych
8. Rozwijanie kompetencji kluczowych Rady Europy jako tworzenie dobrej praktyki w PSP nr 2 im. J.P.II w Szydłowcu
9. Rozwijanie kompetencji i umiejętności językowych – czytanie, słuchanie, mówienie i pisanie
9. Urozmaicenie pracy wychowawczej na zajęciach z wychowawcą w klasie V, VI, VII i VIII
10. Wsparcie procesu wychowania dzieci w szkole podstawowej

DZIAŁANIA TEMATYCZNE I POZYCJE KSIĄŻKOWE

Projekt „*Ja i książka*” podzielony został na działania tematyczne: *Ja i savoir-vivre*, *Ja i historia*, *Ja i podróże*, *Ja i zdrowie* oraz *Ja i język angielski*, do których autorka projektu wybrała pozycje książkowe realizowane na zajęciach z wychowawcą.

Lp.	DZIAŁANIA TEMATYCZNE	POZYCJE KSIĄŻKOWE	AUTOR	KLASA
1	<i>Ja i savoir-vivre</i>	„Współczesny <i>savoir-vivre</i> dla nastolatków”	Joanna Jabłczyńska	V, VI, VII, VIII
		„Dobre maniere czyli <i>savoir-vivre</i> dla dzieci”	Joanna Krzyżanek	V, VI
		„Wielka księga dobrych manier”	Elisabeth Bonneau	VI, VII, VIII
2	<i>Ja i historia</i>	„Dzieje Polski opowiedziane dla młodzieży”	Feliks Koneczny	V, VI, VII, VIII
		„Złota kaczka i inne legendy polski” (w wersji polskiej i angielskiej - audiobook)	Wydawnictwo SBM	V, VI, VII, VIII

3	<i>Ja i podróże</i>	Etiopia. U stóp góry ognia. Dziennik Łowcy Przygód (Zapis egzotycznej wyprawy do Afryki)	Szymon Radzimierski	V
		Marek i czaszka Jaguara. Przygoda wzywa do Meksyku.	Marek Kamiński Katarzyna Stachowicz- Gacek	VI
		Parki Narodowe świata.	Giuseppe Granzzini	VII
		Brazylia, Australia, Ameryka Południowa i Północna – albumy Ziemia – ciągle na nowo tworzona, formowana i tętniąca życiem planeta.	Autor zbiorowy Derek Elsom	VIII
		Cykl – Nela mała reporterka (filmy online, reportaże)		V, VI
4	<i>Ja i zdrowie</i>	„Maja dorasta – niezbędnik dorastającej dziewczynki”	Monica Peitx	V, VI
		Cykl – Było sobie życie		V, VI, VII, VIII
		Cykl książek Zbigniewa Tomasza Nowaka („Zielony detoks”, „Nie lecz się reklamami leków”, itd.)	Zbigniew Tomasz Nowak	VI, VII, VIII
5	<i>Ja i język angielski</i>	„The Goose Girl”	Oxford University Press	V
		Seria – „The Tale of a Naughty Little Rabbit”	Beatrix Potter	V
		“The Dawn Chorous”	Suzanne Barton	V
		„Robin Hood”	– level 4 Longman	VI

			classics	
		„A Christmas carol”	Charles Dickens	VI
		“Baśniowy angielski”	Wydawnictwo Martel	V, VI,
		„Michael Jackson: the King of Pop”	Seria: Macmillan biographies Carl W. Hart	VII
		„David Copperfield”	Charles Dickens	VII, VIII
		„Casino Royale”	Macmillan reader: Ian Fleming	VIII

Autorka programu zastrzega sobie ewentualne zmiany pozycji książkowych w trakcie realizacji programu, związane to jest z bieżącym rozpoznawaniem potrzeb dzieci biorących udział w realizacji zagadnień programowych. Wychowawca i autorka programu jest także otwarta na propozycje ze strony swoich podopiecznych.

PLAN DZIAŁAŃ

Nauczyciel wychowawca każdego miesiąca co najmniej dwie godziny zajęć z wychowawcą poświęca na realizację zadań Programu wychowawczo-czytelniczo-językowego dobierając lekturę według ustaleń własnych oraz po rozmowie z klasą.

Nauczyciel ustala z klasą z tygodniowym wyprzedzeniem jaka książka będzie czytana, analizowana lub jaki jej fragment. Lektorami są uczennice i uczniowie klasy 5a oraz nauczyciel wychowawca. Dobór lektorów jest losowy. Lektorzy odczytują lekturę zawsze zajmując właściwe miejsce do czytania – biurko nauczyciela, w pozycji siedzącej.

Nauczyciel rozpoczyna pracę z programem od przedyskutowania i opracowania z uczniami **KONTRAKTU CZYTELNICZEGO** – plansza z zebranymi punktami jest podpisana przez każdego ucznia i wywieszona w sali lub umieszczona w miejscu wskazanym przez nauczyciela.

Zaplanowane formy pracy w oparciu o książki to:

- „A co tak właściwie daje mi czytanie?” Galeria pomysłów
- Plakat bohatera – dowolna technika
- Projekty – idealna Pani Książka!
- Moje opowiadanie – napisane lub przedstawione ustnie
- Tydzień pięknego wypowiedzania się – projekt klasowy
- Tydzień ładnego odzywiania się – projekt klasowy
- Dobry i czarny bohater – dyskusja
- Adaptacje filmowe – oglądanie i moja opinia
- Warto/Nie warto przeczytać ... ponieważ ... Recenzje nasze i online
- Krótko o „dłuuugiej” książce. Notatka literacka
- Tworzymy gry w oparciu o pomysły z książek
- Biblioteka szkolna – pomagamy w jej funkcjonowaniu!
- Podchody książkowe – quiz dla drużyn
- Ale książka! Zagadki literackie
- Szukam porad w książce – zdrowie
- Dawna Polska – gra
- Książka napisana pismem obrazkowym - konkurs
- Savoir-vivre czytelnika. Kodeks pismem odręcznym pisany
- Język polski dawniej i obecnie – śmieszne, dziwne i ciekawe cytaty i fragmenty
- Piszemy historię naszej klasy – książka klasowa
- Style pisania – dyskusja
- Okładka bestsellera! Wystawa prac
- Kilka zdań z książki MOJĄ CZCIONKĄ – gazetka klasowa
- Once upon a time ... Opowiadam znane bajki w języku angielski
- We write a CHAIN STORY. Opowiadanie łańcuszek - zabawa
- From a single picture to the whole story – konkurs pisarsko-językowy
- Eco books. Projekty książek dla dzieci z poszanowaniem przyrody
- Lech, Czech and Rus ... today. Zabawne historie
- Czytamy fragmenty powieści angielskich w oryginale – konkurs na ładne czytanie
- Wiersze w języku angielskim. „Ile z tej poezji rozumiem?”
- Łamańce językowe – Czy umiemy stworzyć jakiś?
- Authentic English – fragment poważnych książek w wersji oryginalnej

- Authentic English – adaptacje filmowe w wersji oryginalnej
- Z wizytą w najsłynniejszych muzeach świata – wirtualne wędrówki

FORMY I METODY PRACY:

- głośne czytanie i dyskusja
- projekty grupowe i klasowe
- słuchanie
- konkursy
- quizy
- gry
- opowiadania-łańcuchy
- krytyka i ocenianie
- prace plastyczne, techniczne
- kreatywne metody prezentacji
- zindywidualizowanie pomysłów

EWALUACJA

- ankieta,
- wystawa prac uczniów,
- statystyka wypożyczeń,
- zdjęcia,
- artykuły na stronie internetowej szkoły i koncie szkoły na Facebooku
- prace projektowe
- rozmowy wychowawcy z uczniami klasy 5a

Opracowała:

Aneta Gregorczyk

Bibliografia:

1. Andrzejewska J.: Kultura czytelnicza jednostki jako program edukacji czytelniczej i przedmiot badań - „Studia o Książce”, T. 18, Warszawa 1989
2. Andrzejewska J. : „Kultura czytelnicza nauczycieli szkoły podstawowej”, Warszawa 1976
3. Baley S.: „Psychologiczne podstawy samokształcenia” - „Pedagogika Dorosłych”, praca zbiorowa pod red. Wojciechowskiego, Warszawa 1962
4. „Bibliotekarstwo. Nauka – Dydaktyka – Praktyka”, Warszawa 1994, Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich

5. CBOS, „Książka w życiu codziennym Polaków, IX 1996 nr 6
6. Okoń W.: „Słownik pedagogiczny”, Warszawa 1984, PWN
7. Okoń W.: „Wszystko o wychowaniu”, Warszawa 1999, PWN
8. Żebrowska M.: „Psychologia rozwojowa dzieci i młodzieży”, Warszawa 1980, PWN
9. www.gim.sierpc.pl/pliki/publ5.doc
10. <https://zwierciadlo.pl> › Artykuły
11. <https://www.ore.edu.pl/wp-content/uploads/2017/05/-> preambuła do nowej podstawy programowej kształcenia ogólnego, szkoła podstawowa z komentarzem